

MAGYAR NÉPLAP

FÜGGETLENSÉGI NEGYVENNYOLCZAS POLITIKAI KATHOLIKUS HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDALON, KÉPEKKEL.

Előfizetési ára a magyar birodalom-
ban és Ausztriában

Egy évre 4 kor. félévre 2 kor. negyedévre 1 kor.

Egyes szám ára 8 fill, vidéken 10 fillér.

Szerkeszti **BUDAY ALADÁR.**

A PÁZMÁNEUM irodalmi vállalat
= kiadása =

BUDAPESTEN, VIII, Főherceg Sándor-u. 36.

A német birodalom államaiba egész évre 5 kor

Európa egyéb államaiba és Amerikába
egész évre 7 kor.

Hirdetések: 1 nonpareille sor 12 fillér.

Julius 31 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
9 Vasárnap	Anatolia	Lukács	26 Dávid	Máté	4 12	7 56	15 44	C	11 50	11 50	Első n. 9-én 6 ó. 46 p. d. u. vált.
10 Hétfő	Amália	(V. 1—11)	27 Sámson p.	(6 r. 19 sz.)	13	55	42		d. u.	d. e.	
11 Kedd	Pius pp-vt.	Jézus	28 Czirus	Két urnak	14	55	41		2 23	12 21	
12 Szerda	Gual. János ap.	Péter	29 Péter és Pál	nem lehet	15	54	39		3 35	12 45	
13 Csütörtök	Jenő pk. vt.	Péter	30 12 apostol	szolgálni	16	54	38		4 45	1 35	
14 Péntek	Bonaventura	hajójában.	Jul I. Kozma		17	53	36		5 49	2 20	
15 Szombat	Henrik Császár		2. B. Assz. m.		18	52	34		6 47	3 10	

Aratás és aratási sztrájkok.

Mintha darázs-fészekbe nyulnék, mikor erről kell írnom. Mert e kérdésben huszonöt bűnös követett el mindegyike huszonöt nagy vétket és mindahány a haza ellen, a haza legdrágább népe ellen követte el azokat.

Szóljunk hát elsőbben az aratásról.

A múlt évi megpróbáltatás nyomába jobb esztendő derült a magyarra. Mikor ezt kimondom, akkor az egész országból beérkezett jelentések összességét tartom szemem előtt. Hazánkban a gabonatermés az idén felülmulja az átlagos jó esztendőket.

Ezzel azonban nincs az mondva, mintha egyes vidékek, vármegyék ne találnának okot a panasza.

Különösen a Tisza-háta sokat szenvedett az aszály miatt. Csongrád szinte egészen, Békés tulnyomóan, Arad több mint felerészében, Szatmár is némileg gyöngé, vagy éppen silány termést adtak. Tehát éppen a híres tiszai buza az idén csak gyöngé termést nyújtott a gazdáknak. A bőtermésű Temes és Bácska csak részben tudja ezt kipótolni, ellenben a Dunántul, a Kis-Alföld, különösen Nyitra-megye jó termése egészen helyreüti az ősi gabona egyensúlyát országunkban.

Inségről, nélkülözésről pedig azért nem eshetik szó sem az idén, mert a kapás növények bősége és jóminősége — hacsak valami katasztrófa nem sujtja addig — áldásossá fogja tenni az idei év gazdasági emlékezetét.

Fájdalom csak az, hogy a mit az idei esztendő mégis megtagadott, azt éppen a faj-

magyar vidékek népétől tagadta meg. (A kub kosok sorsáról nem is szólva) a tiza-vidék magyarságot az idej esztendő megint csak próbára teszi.

A baj főoka a hagyományos aszály. Hiába emeljük föl szavunkat időről-időre, hogy ezen ősi ellenség ellenében cselekedjék már valamit a haza földi gondviselése, a kormány. Hiába mutatunk rá, hogy a bővizű folyók arra valók, miszerint azokból öntöző csatornák ágazzanak ki a földekre, hogy ezáltal pótolva legyen, mit csapadéokban nem nyújt az ég. Kormányunknak és hatóságainknak főgondját ez kell, hogy képezze, de nem érnek rá.

Hiába mondjuk, hogy ugyanazok a csatornák mindjárt az esetleges sok esők ellen is megvédenének, mert a fölösleges viz lefutna azokon. Minden szavunk hiába.

Ezért aztán a mai modern korban is ott vagyunk még, hol századok előtt voltunk e téren: Ha a természet ad, akkor van, de ha nem ad, akkor nincs elegendő termésünk.

Igaz, hogy az egész ország egyszerre csak igen ritkán szenved egyazon elemi csapásban. Az egész haza népe mindig kap elegendő eleséget, mert a mi meg nem termett Tolnában, az kijut Baranyából. De ez nem vigasz a kisembereknek, hiszen ők akkor, mikor saját termésük nincsen, pénzen venni sem tudnak, mert miből legyen pénzük, ha termésük nincsen?

A hazának egyformán gyermeke, egyformán szülöttje minden honfi. És ha azt kell

tapasztalnunk, hogy egyik vidékkel mostohában bánik az anyatermészet, mint a másikkal, akkor ott az emberi észnek, a hivatalos bölcseségnek kell orvoslást tudnia, még pedig lehetőleg olyant, mely nemcsak a meglevő bajt gyógyítja, hanem a keletkezőben levőt is elhárítja, mondjuk, majdnem egyszersmindenkorra teszi lehetetlenné.

Hogy az öntöző csatornák még nem minden, arról volt már és lesz még szó e lapok hasábjain, lássuk most a másik dolgot, az aratási sztrájkokat, miképp áll ott szénánk rendje?

* * *

Eső, szárazság Istentől van. A természet szeszélyein csak nagy okossággal és nagy áldozatokkal lehet némiképpen segíteni.

De az aratási sztrájkok már emberi művek, még pedig gonosz művek; mondjuk ki bátran, egészen az ördögi művekkel állanak egy színvonalon.

Itt tehát emberileg kell orvoslást keresni és emberséges eljárást alkalmazni.

Tény az, hogy a föld-megoszlás hazánk némely vidékén egészen igaztalan. Százezer holdas uradalmak és alapítványok hálózák be némelyik egész vármegyénket és ott a legszorgalmasabb ember se tud földet szerezni, hogy azon a maga gazdája lehessen, hanem cseléd-sorra van kárhozottva egész életében.

A hol a bérlők, tulajdonosok és uradalmak tudják, hogy a béres csak ily uton juthat kenyérhez, ott embertelenül lenyomják az árakat és munkabéreket, de sőt, mikor ezt az embertelenül kicsi bért és részt kiadják, abban csak ott nem csalják meg a szegényt, a hol éppenséggel nem lehetséges!

Az a munkásember, a ki ilyen nyomorúságos éhbérré van utalva, bizony már tél elején a jövő esztendei keresményére csinál adósságot és élete e miatt nem is élet, hanem csak tengődés.

Azt mondják, hogy a lehető legnagyobb lelketlenség az, ha az arató-munkás éppen akkor tagadja meg a munkát, mikor legégetőbb a munka és vonakodásával ezrekre menő kárt okoz a birtokosnak. A tulérett kalászból kipereg a szem, vagy pedig lábán rothad a gabona, ha éppen akkor nagy eső éri.

Hát bizony ez így igaz.

Hanem kérdezem, nem hasonló embertelenség az, mikor a bérlők és uradalmak akkor kötnek szerződést azzal a szegény arató-munkással, mikor éhségében már hétrét görnyed? Ugyanakkor persze ott nyomnak le neki egykét hatost a munkabéréből, a hol nekik tesszik, mert a pénztelen, kiéhezett, nyomorgó

arató-munkás csak akkor kap a falusi boltban és korcsmában*) egy kis új hitelt, ha fel tudja mutatni szerződését a legközelebbi aratásra.

A ki másnak szorongatott helyzetével bünyös zsákmányolásra visszaél, az ne csudálja, ha ellensége (mert sajnos, a munkás és munkaadó hovatovább csak mint ellenségek állhatnak szembe egymással, ha így folytatódik a munkaszerződés módja, mint folyik mostanában!) ha a megzaklatott és megkárosított arató-munkás éppen akkor akar a szégyenletesen lenyomott árakon valamit javítani, mikor az alkalma kínálkozik, vagyis mikor az uradalom és a bérlő jut abba a helyzetbe, hogy aggodalma miatt nem alszik, hanem fél és retteg, sir és jajgat a fenyegető veszély közeledtére?

A ki bottal kérdez, annak doronggal felelnek.

De a kormányzatnak nem szabad ezt az egyenetlen harcot tétlenül néznie. Már csak azért sem, mert akár az arató-munkások, akár a bérlők és uradalmak huzzák a rövidebbet, mindig az ország vállát sujtja a kár!

Törvényes és társadalmi uton rajta kell lennünk, hogy a bajt kiirtsuk! Például a megyei vagy a kormányhatóság minden aratási munkaszerződést vonjon felülvizsgálati körébe és a hol azt tapasztalja, hogy a munkást ok nélkül kurtították meg bérében, ott elébb szép szóval, ha kell hatalommal is bontsa fel azt a szerződést és biztosítson az arató-munkásnak, a tulajdonképpeni kenyér-csinálónak, annyi kenyeret, a mennyi neki és családjának a megélhetésre elegendő!

* * *

Vannak azonban olyan aratási sztrájkok is, melyekben az igazság nincs a munkások részén. Mert akadnak lelketlen izgatók, kik magukat a nép apostolainak tolják fel és konkolyt hintenek oda is, a hol nincsen. A szocialisták zsidó vérebei ujabban mind sűrűbben vetik magukat a paraszti munkásra és zsebelés meg kicsalás céljából elbolondítják azokat.

Ezek ellen is az állam-hatalom nyújtson első sorban védelmet. Igen szigorú törvényben, sok esztendei fegyházzal és örökös számkivetéssel kell bünhesztetni az olyan kóbor zsidót, ki a föld népére veti magát és megmételezi annak gondolkodását, elrabolja higgadságát, el a józan esztét is, hogy azután bűnre ingerelvén, a csendőrszuronyok és katona-puskák által ontassa ki a szegény magyarnak drága piros vérét.

De maga a nép is legyen résen. Ha van

*) A korcsmába nem borért, hanem *husért* kell mennie, mert a legtöbb faluban a korcsmában van a mézárszék is.

oka jogos panaszra, azzal forduljon a megyei hatósághoz. De ha nincsen, akkor őrizze meg tiszteletre méltó higgadtságát és a lázító zsidót akár önbíráskodva is botozza ki a határából.

Mert utólagosan ugyan tekintetbe veszi a bíróság, hogy az a munkás, ki vétkezen tagadta meg az aratást, fel volt ingerelve, félre volt vezetve és ez némi enyhítést biztosít neki a büntetése kiszabásánál, de a mi bajt magának szerzett, fogságot, veszteséget, azt még sohase tette neki jóvá a híres szocialista-párt. Helyette nem ül a lázító Kóbi, helyette nem fizet az ámitó Izrael. A mit pedig a netaláni katonai összeütközésnél szenved, a csonka lábát, karját, sajtó mellét még sohase pótolta a dicső szocialisták apostolkodó munkája. Valamint az se volt még hallható, hogy valamelyik megölt arató-munkásnak özvegyét és árváját gondozás alá vette volna a hazátlan bitang zsidók pártja.

* * *

Learattuk, a mit Isten adott! Az új kenyérből midőn elsőt szelünk, emeljük szemünket az égre és áldjuk érte a mindenható Atyának drága szent nevét, ki megnyitotta ismét kegyelmeinek tárházát és betöltötte az éhezőköt javaival. Azután éljünk az adományokkal okosan és mértékletesen. Ki-ki annyi igényét ápolja, a mennyit vagyona elbir. Mértéken tud né költekezni egy is! Nem az a boldogság, ha az embernek mindene megvan, a mit kívánna, hanem ha semmit sem kíván olyat, a mije nincsen!

Nem is szabad azt gondolni, hogy egy esztendő termését, vagy annak árát azon egy esztendőben el is kell költeni. Takarékoság, mértékletesség, okos gazdálkodás volt a magyar népnek ősi éke. Ehhez maradjunk mindvégig hívek és gyűjtsünk általa vagyont magunknak öregségünkre, gyermekeinknek egy jobb és bőségesebb jövőre.

Mert úgy van az, hogy miképp egyes ember a saját szerencséjének kovácsa, a nép összesége is jórészt a maga erejével és eszével alapozza meg jövődéli sorsát. Ha megérni akarjuk, hogy e szép országnak még egyszer mi legyünk a valóságos urai, hogy ne szoruljunk idegen jebuzeusok hitel-kegyelmére, akkor ott is kell ezentúl takarékoskodnunk, ott is kell krajczárkát félre tennünk, hol eddig még se kíséreltük azt.

Mert igazán csak az gazda a maga kis birtokán, ki senkinek se tartozik. Se államnak, se földhitelintézetnek, de kíváltképp sem a falusi kaftános, foghagymán hizott uzsorásoknak.

A szerdai lapokról.

Miután az országgyűlést elnapolták és a király is őszig visszavonult a politikától, egyelőre nincsen szükség a szerdai lapokra, tehát nem indítom azokat meg. Ha őszre úgy kerül-fordul válságos sorsa országunknak, hogy szükség lesz a sürűbb érintkezésre, előleges hirdetés után azonnal megjelennek a szerdai lapok.

A rájuk küldött előfizetések addig eltétettek.

Hazafias üdvözlettel

BUDAY, szerkesztő.

Kié a hadsereg?

Nem egészen helyes a kérdés, mert nem kérdés az, hogy a hadsereg minden művelt országban csak azé lehet, a ki ahhoz a vér- és pénzáldozatot hozza, vagyis a népé.

De nálunk, sajnos, sok mindent kiforgat igazságából az a körülmény, hogy Ausztriával közösségben élni szerencsétlenek vagyunk. Így a hadsereg tulajdonjogi kérdését is a dualizmus miatt vitássá tették az idők és akadtak magyar kormányférfiak, kik a hadsereget a király tulajdonává tették. I. Ferencz József évtizedek óta nem is említi másképp a haderőt, mint úgy, hogy „az én hadseregem és tengerészetem”. Ehhez képest egyes ezredek elajándékozni is szokott, igaz, hogy csak czim szerint.

De még a magyar nép lelkületében is megzavarodott az igazság fogalma és népdalban is történik említés arról, mintha a katona nem a hazáé, nem az országé, nem a nemzeté volna, hanem a királyé, még helytelenebbül szólva, a császáré.

Pedig veszedelmes az, ha maga a nép is megelégedzik a maga igazáról. Azért jönnek és a mostani politikai forrongás idején alkalmoszerűnek tartjuk a figyelmeztetést, hogy ezt a tévedést meg ne gyökeresztessük. A hadsereg nálunk is csak a nemzeté lehet. A meddig pedig Ausztriával közös a hadseregünk, addig a magyar-osztrák birodalom népéé és semmiképpen sem a királyé, vagy a császáré.

A mi vérünk az, a mit ott áldozunk a haza oltárára. És a mi vagyónunk az, melyből az áldozat föntartatik. A hadsereg célja, hogy megóvja hazánkat külső ellenségtől. Persze, ha királyunkon esnék valamely kívülről induló sérelem, őt éppen úgy védi a hadsereg. Hogyis ne? Hiszen a király is a haza egy része, a király a nemzet csucspontja.

De a hol törvény intézkedik, hogy háborút ő felsége csak az országgyűlés tudtával és beleegyezésével intézhet, sőt a támadó fél ellenében is csak így védekezhetik, ott balga tévedés úgy tekinteni a hadsereget, mint a király tulajdonát.

A király a legfőbb hadur. Mint ilyen, a hadsereg legfőbb parancsnoka. A hadseregben mindennek az ő akarata szerint kell történnie. De valóban csak a törvényesség korlátain belül.

Magyarország alkotmánya nem ismeri el, hogy volna a hazának vagy nemzetnek olyan része, mely kizárólag a király tulajdonát képezi. Legkevésbé eshetik ez meg a hadsereggel. Magyarországon a királynak csak egy tulajdona van, de ez aztán nagyobb is minden egyébnél és magában foglal mindent. *A királynak van magyar népe.* Így felfogva, minden a mi a népé, az a király jogára alá tartozik. De nem tulajdonjogban, hanem csak rendelkezésre.

POLITIKAI VILÁG.

Becsapási kísérlet.

Szombaton ismét Bécsben járt a hetes banda feje, báró Fejérváry Géza, a miniszterelnöknek csufolt rokkant térdü és meggörcbült gerinczű táborszer-nagy s onnan azt telefonálta hozzá méltó fiának, báró Fejérváry Imrének, hogy délben visszajön Buda-pestre s hogy a délután folyamán az ellenzék vezér-férfiaival szeretne tanácskozni. A fiatal Fejérváry tehát sorra járta a koalíció vezéreit és délutáni négy órára a miniszterelnöki palotába hívta meg őket. A tanácskozásra Kossuth Ferencz, báró Bánffy Dezső, gróf Andrassy Gyula, Darányi Ignác, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár és Rakovszky István jöttek el. A tanácskozás azzal kezdődött, hogy Kossuth Ferencz a megjelentek s egyuttal az egész ellen-zék nevében kijelentette, hogy ők Fejérváryval érdemle-ges tárgyalásba nem bocsátkozhatnak, mert ő törvé-nyen kívüli miniszter, a kihez semmi bizalmuk nincs.

Fejérváry erre azt mondta, hogy ő ezt tudja s csak rendet akar csinálni, hogy aztán helyét alkot-mányos miniszterelnöknek engedje át. Szerinte a koalíció okosan teszi, ha békül. A király belügyi téren kész minden reformra, hadügyi téren azonban semmi engedményt nem ad. Magyar kommandóról szó sincs, legföljebb magyar katonai biráskodást kap-hatnak, de azt is csak 15 év múlva.

Az ellenzéki vezérek fölöslegesnek tartották Fejérváry szöszaporítását tovább is hallgatni. Ott-hagyták s kimondták, hogy máskor el se mennek a meghívására, mert az ilyen tanácskozásnak semmi célja.

Ellenállás minden vonalon.

Budapest székesfőváros tanácsa a minap tartott gyűlésén kimondotta, hogy mindenben ragaszkodik a képviselőház június 21-iki alkotmányvédő határozatá-hoz. A főváros megtagadja az ujonczozást és vonako-dik az adót beszédni. Sőt az önkényt felajánlott adót se fogadja el a főváros pénztára; a mi pedig fogyasz-tási adókból gyűlik be, azt a tanács valamely takarékpénztárban helyezi el, de mégse szolgáltatja be a kormánynak. A gyűlés jegyzőkönyve kimondja, hogy mindezekre azért volt szükség, mert a mostani kor-mányt törvényen kívül álló, alkotmányellenes kor-mánynak tekinti.

Ez történt a fővárosban, azonban a vidék se marad tétlenül.

Június 21-ike óta a vármegyék és törvényható-ságok egyre-másra tartják rendkívüli üléseiket, a melyeken kimondják, hogy minden tekintetben a képviselőház határozatához tartják magukat. Minden-ben úgy járnak el, mint a főváros. Megtagadják az ujonczokat és az adót. Az ország legtekintélyesebb vármegyéi és törvényhatóságai már mind megtar-

tották eme gyűléseiket, a többiek még csak most fogják megtartani. De hogy határozatuk szintén daczoló lesz: ahhoz nem férhet kétség.

Fejérváry báró és czinkostársai tehát tapasztal-ni fogják, hogy hiába lettek a király kegyelméből miniszterek, mégsem olyan nagy urak, hogy egy egész országgal el tudjanak bánni. Törvénytelen rendeletei-keket senki sem teljesíti. Az országban ki van adva a jelszó: Ellenállás az egész vonalon!

A kormány erőszakra készül.

A király nyári pihenőre ment *Ischl* osztrák-fürdőhelyre. Ezzel beállt a politikai szünet. Ő felsége nem szereti, ha nyári üdülését államügyekkel zavar-ják. De nem lehetetlen, hogy az idén a rendkívüli helyzetre való tekintettel Ischlben is tovább szövődik a politika fonala.

Maga Fejérváry itt marad egész nyáron át Buda-pestben, mert abban sántikál, hogy a nemzeti ellent-állást rövidesen megtöri. A kormány meg akarja rendszabályozni a hazafias vármegyéket. Már is hir-deti lapjai útján, hogy elcsapatás, börtön és más egyéb eszközökkel csinál rendet a megyékben.

A megyei határozatokat meg fogja semmisíteni, az engedetlen tisztviselőket föl fogja függeszteni, az állampénztárnál letétbe helyezett adót fölhasználja, mint az állam tulajdonát. Ha pedig a fogyasztási adót nem helyezik letétbe, akkor a kincstár sikkasztás miatt pörbe fogja a pénzkezelőket s a községi birókat és jegyzőket be fogja csukatni.

Szóval ez a dicstelen kormány a furfangnak, az erőszaknak és a zaklatásnak minden fajtáját meg fogja próbálni. Mindenáron ki akarja erőszakolni, hogy a törvényhatóságok beszolgáltatassák az adót és pedig *a múlt évi adóhátralékot*, az önkéntesen meg-fizetett idej adót és a fogyasztási adót.

A kormánynak pénz kell s ennek fejében azt akarja, hogy követelésünkről mondjunk le. De hát ebből nem eszik. Bármire vállalkozik Fejérváry, biz-tos kudarcz fogja érni.

Tisza István árulkodik.

Miután végre-valahára kiszorult a bársonyszék-ből, Tisza István most Bécsbe ment lakni. Kemény munkára vállalkozott ottan. Folytatja oktalan hadako-zását a nemzeti törekvések ellen. A milyen az ember, olyanok a fegyverei. A Tiszák jelleme az áru-lásban, árulkodásban csucosodik ki, tehát a grófosi-tott István ur is abban vitézkedik. A szövetkezett ellenzék vezéreiről nyilatkozott egy bécsi zsidó uj-ságban múlt vasárnap és miután a magyarok előtt eléggé rájuk kente a mostani válságnak, a saját megbocsájthatatlan ballépésének felelősségét, a cikke végén mintegy a bécsi udvarhoz szól és pedig így szól:

— A magyar nemzet ezeréves történetében most először engedi magát a törvényes alapról le-szorított törvényes királyával szemben!

Ausztriában persze, hol a magyar nemzet ezer-éves történetéből csak édes-keveset tudnak, elhiszik az ilyen merész mondást. Mi magyarok ellenben na-gyon jól emlékszünk, hogy kivált a Habsburg-kirá-lyokkal szemben sokszor kellett — de mindig törvé-nyes alapon, éppen mint most — ellentállásra szán-nunk magunkat, mert csak azzal volt megakadályoz-ható a királyok törvénytelen törekvése.

Am Tisza Istvánnak nem is célja, hogy törté-nelemre tanítsa Ausztriát. Ellenkezőleg, szándékosan ferdit, hogy minket uj és újabb vádakkal illethesen.

Elszakadt hazájától és Bécsbe ment ez a korcsfajzat; ellenségeinknek ajánlotta fel szolgálatait. Ott ferdít, rágalmaz, becsmérel mindent, a mi magyar. Legádázabb ellenségeinken is tulatesz e téren.

Hogy Ausztria mivel fogja ezekért jutalmazni, nem tudhatjuk. (Ausztriát különben sem jellemzi a hála!) De mi, magyarok, utálattal és megvetéssel fordulunk el attól a Tisza Istvántól, ki nemzete és királya közt árkot ásott, melyet most még bosszúja és gyűlölete undok levélvel is fertőztet.

„Apponyi bosszúja.“

Összeillő kised csoport: a) Tisza István gróf, b) a hazátagadó szocialista-párti zsidócsődület és c) a bécsi zsidó sajtó nyálás száju bérszolgái egyesültek és egyetértőleg kiadták az új jelszót, mely így hangzik:

— A király a magyar nemzetnek minden követelését teljesíteni hajlandó, csak csupán a katonaság magyar nyelvét ellenzi. A szövetséget ellenzék vezérei egytől-egyig hajlandók már a békére ily alapon, csak éppen Apponyi Albert tartja őket vissza ettől. Ez Apponyi bosszúja a királyon, a miért az megtette vele egyszer azt, hogy mikor, mint a képviselőház elnöke, Apponyi a királynál ebéden volt, az uralkodó szoba nem állt vele, sőt észre sem vette őt!

Elejétől végig csupa rágalom az egész mondás. Először is a szövetséget ellenzék vezérei közt egy sincs, a ki békét kötni hajlandó volna a katonai vívmányok nélkül. Másodszor nem Apponyi miatt ragaszkodnak meggyőződésükhöz, hanem józan belátása és okos politikája miatt ragaszkodnak Apponyihoz.

Hogy ennek a kiváló férfiúnak szívében bosszúérzet lappang királya ellen, arra szót vesztegetni is kár, annyira nem igaz.

Sőt ha éppen lappangana, azt is érteni tudnók azon ok miatt, melyet a fenti mocsok-beszéd emleget.

Ha királyunk megtette azt, hogy a képviselőház elnökének feje fölött nézett el, akkor bizony megbántotta nem ugyan Apponyi Albertet, hanem a magyar nemzetet. Már pedig kölcsönbe essék az, hogy a nép tisztelje királyát, a király pedig megbecsülje népét. Akármelyik fél kezdi háborgatni ezt a kölcsönösséget, ne csudálja, ha hasonlót fog nyomában tapasztalni.

Apponyi semmiképp sem neheztel királyára, bosszút éppen nem táplál iránta. Sőt szereti őt! mint fölkennt urát. De mindennél jobban nagyon szereti magyar hazáját. És hogy ezt tőle I. Ferencz József zokon veszi, azt kellett tapasztalnia, de ez őt meg nem háborította.

A király nyilatkozata.

Egy kiváló politikus, a ki nemrégiben a király előtt állott kihallgatásra, a következőket mondotta egy képviselőnek:

— A felség kijelentette előttem, hogy őszig nem foglalkozik a válsággal. Ha a dolgok most nem változnak, őszig minden úgy marad, a hogyan most van. Akkor szándékszik a király a szövetséget ellenzékkel újra szóbaállani.

Egy miniszter kijelentése.

Nem igen érdemlik meg ezek az urak, hogy szavukat az országnak hirül adjuk, csak ha valami újabb csalafintaságot eszelnek ki, akkor kell a

turpisságot hamarosan kideríteni és valódi értékére leszállítani. Most is ime egyike a két gyászmagyarnak a következő ostobaságot mondotta:

— Mi nem maradunk sokáig. Két hónapnál tovább a mi miniszterségünk nem tart. Ha addig nem csinálunk rendet mi, akkor jön helyünkbe — az *abszolút kormány!*

Mi akar ez lenni, félkegyelmű kegyelmes ur? Ijesztgetés? Vagy azt akarja vele mondani, hogy önök nem abszolút kormány? Vagy a Fejérváry darabant-társai csak a katonai uniformisban és karddal oldalukon járó minisztereket vélik abszolútnak?

Hát annyi igaz, hogy se a darabant-, se a katonai kormány nem fogja letörni a magyar nemzet ellenállását és törvényes követeléseit. Hanem a császári önkénynek kell engednie, ha azt akarja, hogy birodalmában a rend és nyugalom helyre álljon!

Nagybeteg képviselő.

A ki a nemzeti harcokban mindig az első közt küzdött, Ugron Gábor mostanában nem veheti részét abból. Súlyos belső betegség gyötri és ágyhoz szegzi. Csak ritkán van annyira jobban, hogy az utcára tud menni és olyankor mindig elmegy a politikai gyűlésekbe is, bár orvosai attól szigorúan eltiltják.

Hogy visszanyerhesse erejét és cselekvőképességét, Ugron Gábor egy súlyos operációra szánta el magát, noha már nem igen tartozik a fiatalok közé. Attól reméli, hogy megint a haza síkjára kiszállhat és nemzetének használhat.

Az ilyen áldozatkész hazaszeretettől vegyünk mi is példát és ha talán pillanatnyi hátrányok veszélye villog szemünk előtt, azért a haza ügyét, a negyvennyolczas zászlót cserbe ne hagyjuk.

A póttartalékosok behívása.

A póttartalékosok behívói a hadkiegészítő parancsnokságnál kiállítva készen fekszenek. Felső parancsra a hadkiegészítő parancsnokság azonnal szétküldi. Azokban a vármegyékben, melyek a behívók kézbesítését megtagadják, posta útján fogják a címzeteknek kézbesíteni. Továbbá a hivatalos lapban is közölni fogják többször a behívottak névsorát.

Megállj, osztrák, ne tovább!

A sarkára állt a nemzet,
Daczosan néz a magyar,
Bátran mondja, hogy rabszolga
Lenni többé nem akar.
Nem engedi bitorolni
Ezentul is szent jogát,
Odavágja az osztráknak:
Elég volt már, ne tovább!

Elég soká voltunk lanyhák,
Kifogyott a türelem,
Lanyhaságunk, nagy türelmünk
Szégyen volt a nemzetem.
Mossuk le e szégyenfoltot,
Itt az idő, rajta hát,
Mondjuk oda az osztráknak:
Megállj, német, ne tovább!

Azt hitted, hogy te vagy urunk,
Hogy a tied ez a hon,
Elbirtad te nagyon magad,

De segítünk bajodon.
Ha nem lapulsz, ha nem tágulsz,
Mebánhatja a bordád,
Takarodj le a nyakunkról,
Elég volt már, ne tovább!

A hazát, mit ezer éve
Vérrel szerzett nemzetünk,
Őseink egy ezred folytán
Megtartották minékünk
Csorbitatlan kapják tőlünk,
Epségben az unokák,
Egy emberként mondjuk tehát,
Félre, osztrák, ne tovább!

Hasztalanul fogja Bécs ránk,
Hogy zendülünk, lázadunk!
Talán azért, mert keményen,
Bátran hangzik a szavunk.
A karunk is kemény s bátor,
Hisz tudjátok odaát,
Éreztétek negyvennyolczban,
Czoki! osztrák, ne tovább!

Adjátok meg szép szerével,
A mit tőlünk loptatok,
Az alkotmányt, szabadságot,
Az igazat, a jogot.
Ne várjátok, hogy a szavunk
Cselekvéssé váljon át,
Mert majd akkor szaladhattok,
Egyre tovább és tovább! *Kóró Pál.*

Kereszténység és szociáldemokrácia.

Megemlékeztünk arról, hogy a mult hónap utolsó napjaiban keresztényszociális tanítás tartott Veszprémben a környékbeli nép fölvilágosítására. A nemes vállalkozás fényesen sikerült. Sokan hallgatták a keresztény társadalomnak tudományal vértezett bajnokait, kiknek szavát a nép áhitattal leste s okult is belőlük.

Egyik legszebb előadás *Giesswien* Sándor kánok, országos képviselő volt, ki a kereszténységről és a szociáldemokráciáról értekezett. Ezt a beszédet nagyjában megismertetjük olvasóinkkal.

Sokszor mondják manapság, kezdte *Giesswein*, hogy a társadalmi fejlődés egy nagy fordulópontján állunk. Minden ilyen közkeletű állításban van valami igaz, de van valami tulhajtott is, a mi nem állja ki a tudomány kritikáját. A társadalmi alakulásokban nincs semmi, a mi előre előkészítve nem volna; a multból folyik a jelen, a jelenből nő ki a jövő.

A legesztelenebb dolog volna azért az a törekvés, hogy a multtal egészen szakítani kell. S vannak manapság olyan emberek is, kik megvetéssel fordulnak el az emberiség sok ezer éves tapasztalataitól, egészen új alapot akarnak a társadalmi szervezkedésnek adni.

Igy a szociáldemokrácia is új társadalmi rendről álmodozik. A társadalmi rend mehet keresztül átalakulásokon, keresztül is kell mennie, de egy-egy átalakulás az előbbinek természetes folyománya. A mi magyar nemzeti társadalmunk is csak abból a gyökérből táplálkozhatik, melyet Szent István plántált Pannonia földjére.

Különben ha átalakulásról van szó, soha sem volt oly nagy és mélyreható, mint az, amelyet a kereszténység hozott be a világba. És a mit manapság sokan mint új eszmét hirdetnek, az tulajdonképpen csak egy-egy evangéliumi igazság, — néha egyoldalú vagy egyszínű világításba helyezve. Az ő eszük gyertyafényénél mutatják be azt, a mit Krisztus nélkül sejtetni se tudtak volna.

Igy vagyunk a szociális igazságokkal és elvekkkel is. Vannak, a kik ezeket mint a kereszténység szurrogátumát akarják feltüntetni, pedig a mi a szociális mozgalomban helyes, jó, kívánatos dolog van, az mind a kereszténység gyümölcse. S maguk a szociáldemokraták, kik hadat üzentek a kereszténységnek, azt, a mi tanításukban jó és gyakorlatukban helyes, az evangéliumból vették.

Ilyen igazságok a) a munka megbecsülése, b) szabadság, egyenlőség és testvériség, c) a szociális érzék és gondolás.

Mi volt a munka a kereszténység előtt? Rabszolgák foglalkozása, A keresztény felfogás az, hogy minél több jutott valakinek az életjavakból, annál szorosabban kötelezi a munka parancsa.

A szociáldemokrácia újból felállítja mint tételt a lustasághoz való jogot.

A keresztény nemcsak bérért dolgozik. Nemcsak a testet foglalkoztatja, hanem a lelket.

A szociális bajokkal szoros összefüggésben van a vasárnap megszentelése.

Munkásvédelem és katekizmus szintén szorosan összefügg. A káté az égbekiáltó bűnök közé sorolja a munkabér megrövidítését.

Szabadság egyenlőség és testvériség csakis erkölcsi alapon épülhet fel. Ezt a liberálizmus és szociáldemokrácia egyaránt elveti.

Mind a kettő kiinduló pontja az önzés. Minden szabad, amit az ember megtehet. A szociáldemokrácia alapja a történelmi materializmus. Vallás, művészet, hazaszeretet csak ideológia. Az igazi szabadság, a természet törvényeitől való felszabadulás, a mely szabadsággal Krisztus szabadított meg. Materialista alapon nem lehet egyenlőséggel megteremteni. A materializmus testvérisége csak érdekszövetség.

Csak a kereszténységben van meg a kibontakozáshoz szükséges erkölcsi erő. Nem osztályharc a jelszavunk, hanem a társadalmi béke megteremtése. Az igazi kereszténység mindig szociális, az igazi szociálizmus mindig keresztény. A nők legyenek a keresztény szociális érzés terjesztői a családokban. Tenni kell gyorsan és nemcsak mindig panaszkodni.

TÁRCZA.

Feledni tégedet!

Feledni tégedet,
Miként tehessem azt?
Ha szívem, ó leánya,
Csak képednél maraszt.

Pedig már jobb lenne
Én nekem meghalnom;
Bár szél süvöltne csak
Gyászaldalt sirhalmomon.

Ily zord kietlenség
Megtör minden erélyt,
De kétségbe nem esem,
Az ég hányat megsegélt!

És téged felednem
Lenne csak rut bűnöm,
De reád gondolni
Soha meg nem szünöm,

Szárny nélkül bolyongok Mi nemes s szép vagyon,
Az élet tengerén, Te keltéd fel bennem,
Sors vihara üldöz, Földi salak fölé
Nincsen hát több remény? Ez emelt fel engem.

Ezért áldalak én,
Mindég legbuzgóbban,
Akkor is, midőn e sziv
Majd utolsót dobban.

Csaszin Albert.

A hóbortos hollandus.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

Irta: Riehl.

A nélkül, hogy körülnézne, sietős léptekkel haladt végig a téren s a megcsalódott tömeg kiabálva, kaczagva tódult nyomába: a másik szenzáció felé.

Alig távozott az erőszakos Söllbach, odafordult a doktor Jancsihoz, ki a háttérben mozdulatlanul állt s mialatt kezét nyújtotta neki, így szólt:

— Nagy szolgálatot tett nekem és nem leszek érte háládatlan. Ha valamikor bajba kerül, csak forduljon ide hozzám. De most menjen! Gyorsan! Kifelé! Magam akarok lenni, magam! . . .

János álló helyében hebegett valamit és a pénzes hólyag után nyult, mert tulajdonképp azért jött, hogy a kamatokat megfizesse . . . sajnos . . . nem teljes. . .

— Nyugtát ennek az embernek, — szólt a doktor cselédjéhez. — Maga meg tegye el pénzét, nekem nem kell. Semmi köszönet! Életem legostobább ígérete alól oldott föl engemet. Álmatlan éjszakám volt miatta és hiába kerestem képzeletemben menekülést. Söllbach tul akart járni eszemen, ámde mégis én jártam tul az övén egy paraszt ember utján, a ki még az ördögnél is hunczutabb. Semmi köszönet! Távozzék mielőbb, mert egyedül akarok lenni, egyedül!

V.

Jusztis Jancsi ezen mód örömet eltűrte a kiutasítást és mikor az alkony bekövetkezett, nagy lelkinyugalommal szamaragolt haza, természetesen fölhajtott előbb néhány itcze bort a hollandus doktor egészségére.

Felesége már rég idő óta nem volt oly barátságos hozzá, mint a jelen alkalommal, mikor a nyugtát a pénzzel együtt tette elébe az asztalra s elmesélte kalandját.

Odahaza mindjárt elhatározta, hogy alaposan kigyógyítja magát. Igaz nem volt valami veszedelmes baja, de tudja Isten, oly jóleső érzés betegnek lenni fájdalmak nélkül és pihenni. János két napig élvezte ezt az állapotot a puha ágyban, két napig a kemence patkáján gubbaszkodott és annyira befűtött, hogy szinte megfőtt tőle a feje.

Ez időben sokszor elgondolkozott a doktor szavain: „Ha valamikor bajba kerül, csak forduljon hozzám.“ Nagy mondás volt ez. Jancsi ugyanis ki-sütötte, hogy ő bajban van. A doktor talán nem is sejtette ígéretének nagy horderejét és messze kiható következményeit . . . Különben jó volna próbát tenni, — gondolta Norz János. — A bányamunkáktól immár végleg bucsút vehet, mert ha csakugyan visszatér, úgy akkor van mit elszenvednie a csufolkodó pajtásoktól. Tehát, ezt elhatározta, a bányába többé nem megy dolgozni, hanem bevárja, míg kényelme-

sebb foglalkozást kap valahol. Pénze úgy is van annyi, hogy néhány hétig kitarthasson . . . Így történt, hogy János ölbe tette a két kezét és türelmesen várt addig, míg a szükség rá nem kényszerítette a doktor fölkeresésére.

Még december előtt ennek az ideje is elérkezett. Öt gyermeke — (három és tíz év közötti orgonasipok) — téli ruhát, czipőt igényelt. A kicsinyek kétségbeejtően fáztak s a szabó és a suszter nem voltak hajlandók hitelezni.

Ezek után okosan tette, hogy egy reggel ismét megleste a szamaras molnár legényt s a Friczi hátán némi titkos aggodalmak között elutazott Weilburgba. A városba érve, minden kerülgetés nélkül Vandersstraten doktorhoz sietett. A leány nem akarta uránál bejelenteni, de János kioktatta, hogy úgy mondja: „Itt az a paraszt, kinek az ördöggel s a léghajóval volt ügye.“ — Erre rögtön bebocsátást nyert.

Azzal kezdte mondókáját: Doktor ur, bajban vagyok!

De valamivel mérsékeltebb hangon hozzátette: Nem is én hanem inkább az én éhező-fázó öt gyermekem . . .

— Öt gyermek! — kiáltott fel a doktor.

— Azaz idáig öten vannak, de Szent György napjára a hatodik is meglesz.

— Öt gyermek! — ismétlé az orvos, — mily szerencse!

A paraszt elcsodálkozott.

— Ezt még nem hallottam senkitől. A szegények épp ellenkezőleg azt tapasztalják és azt tartják, hogy öt gyermek sok egy szegény ördögnek. Különben, ha oly nagyon szereti a gyermekeket, hát kérdem — egy kérdést csak megenged — akar-e Szent György napjára a komám lenni?

— Soha! A hol komának megyek, ott nincs szerencse. De szívesen, teszek valamit gyermekeid érdekében.

A beszélgetés egy pillanatra fönnakadt; majd ismét megszólalt a doktor:

— Öt gyermek! De hisz akkor nagy boldogságban élsz a feleségeddel?

Jánosnak megint szeget ütött a fejében ez a szó: „boldogság“ és kissé habozott a felelettel.

— Boldogságban? . . . Persze . . . Idővel csak megszokja két ember egymást, aztán most már nem tehetünk másképp.

A doktor csodálkozni látszott e kijelentésen s a paraszt ezért fölvilágosításul hozzátette:

— Tulajdonképp én nem a mostani feleségemet akartam magamnak, hanem egy másik nőt, a Fekete Katát Mengerskirchenből. Egy éves jegyesek voltunk már, irataink rendben-készen, másodszor kihirdettek bennünket és csak tizennégy nap választott el az esküvőtől, mikor a mennyasszonyt sirba vitte a forró láz. A doktor ugyanis egy órával később jött, mint kellett, máskülönben meggyógyulhatott volna . . . Pedig hogy siettem én, hogy előkeritsem, de hiába, — késő volt! . . .

Ez a faragatlan paraszt az utolsó szavakat megindulva ejtette ki, de még mélyebb hatást keltettek azok Vanderstraten lelkében.

— Mily csodálatos találkozás! — susogta hal-kan, mintegy önmagának. Hirtelen megragadta János kezét.

— És mégis te vagy a boldogabb! — szólt. — Te megtetted a magadét. Az orvos nem jött ké-

sőn s menyasszonyod az orvos nélkül, tehát nem mesterséges, hanem természetes halállal mult ki. Ha az orvos azt mondta, hogy egy órával előbb még segíthetett volna, úgy ő kuruzsló volt mint minden orvos . . . minden orvos!

(Folyt. köv.)

A legnagyobb meleg és a legnagyobb hideg.

A föld legforróbb pontja Egyiptomban egy földszelét, mely az első és második nilusi vizesés között fekszik. A mennyire a benszülöttek emlékeznek, ott sohasem esett az eső. — A régi egyiptomiak építészeti műemlékei melyek ezen esőnélküli helyen állanak, oly szárazak, mintha most kerültek volna ki a kőfaragó kezei alól. — Földünk leghidegebb pontja pedig Werkhojanszk városa keleti Szibériában, a Jana völgyében. Ez a 200 lakosu város Szibériának nem éppen a legészakibb pontja, mert ez tudvalevőleg a cseljuzskini fokot illeti, mely 10 szélességi fokkal tovább fekszik észak felé, mint Werkhojanszk, de mindazonáltal 20—30 fok C.-al enyhébb tele van. A legnagyobb eddig Werkhojanszkban észlelt hideg 1886. év január havában volt 66 fok C.-al. Az egyes buvárok által tudomásunkra jutott följegyzések szerint, erős hideg mellett a levegő majdnem kivétel nélkül teljesen csöndes, az égboltozat egészen tiszta s a napsugár hatása oly erős, hogy gyakran 25 fok C. mellett a házak tetejéről lecesepeg a víz s a járókelőknek jóformán nagyon is melegük van, egész másképp, mint Európában, hol a metsző éjszakai szél sokkal kisebb hőfokok mellett a legmelegebb bundákat is átjárja. Nagy előnyére válik e vidéknek a száraz égélj, mely az emberi egészségre kiválóan kedvező, úgy, hogy most az orosz orvosok betegeiket Szibériába kezdik küldeni, a helyett, hogy a déli vidékekre, a Rivierára, vagy Egyiptomba menesztenék. Az annyira rettegett Szibéria, úgy látszik, szebb és áldásdusabb feladatra lesz hivatva, mint a milyenre az orosz igazságszolgáltatás eddig elítélte.

UJDONSÁGOK.

Az arató-sztrájk.

Az a mód, melylyel a dusgazdag földbirtokosok eddig kizsarolták az arató-munkásokat, arra bírta ezeket, hogy Dunántulon megtagadják a munka megkezdését. Eddig az volt a szokás, hogy az aratóknak csak tizenegyed rész járt ki, kosztjukat — elég soványan — a földesur adta s az előlegbe adott buza árát kegyetlenül behajtották rajtuk. A munkások ezekkel a viszonyokkal már régen elégedetlenek voltak s az elégedetlenség a mult hét folyamán ki is tört. Zala-, Fejér-, Veszprém-, Tolna-, Baranya- és Vas megyék nagy földbirtokain a munkások letették a kaszát a sarlót és kijelentették, hogy nem dolgoznak, a míg helyzetük meg nem javul.

A legtöbb ember Nagy-Daád-Sárin lépett sztrájkba, a mely birtok az államnak képezi tulajdonát. Nagyobb számban sztrájkoltak még Tamásiban, Frigyes királyi herceg birtokán, Ozorán, Pakson, Ujdombováron a Hirsch és Hornig Eszterházi-bérletén, Görde szent-mártonban, Nemerő pusztán, Mocso-

ladon, Kabukszentmihályfán és a Paula-majorban a Wertheim-testvérek birtokán, Enyingen, Barcsan, Déghen a Löwy Adolf gazdaságában, Siklóson a Schaumburg-Lippe herceg birtokán Sárbogárdon, Nagyatádon, Habaliban Biedermann Rezső báró birtokán és még néhány helyen.

Nagyobb zavargások azonban nem fordultak elő. Katonáságot csak kevés helyre kértek s annak nem igen akadt dolga.

A szolgabíróknak közvetítésével a munkások és munkaadók között sűrűn folytak a tárgyalások. A sok tanácskozás végre is eredményre vezetett.

Legelőször is Nagy-Daád-Sárin állott helyre a rend. Az egyezség, mely teljesen méltányos, Weinmann gazdasági tanácsosnak köszönhető. Megállapodtak, hogy az aratók a tizenegyed helyett tizedet kapnak és azonfelül az aratás után ötven-ötven kilogramm búzát és rozst. Továbbá minden aratópár ellátás fejében kap husz korona készpénzt. Az aratási előleg fejében pedig 30 koronányi tartozást mindenkinek elengednek.

Az a körülmény, hogy az első egyezség állami birtokon történt s hogy ilyenformán legelőször is az állam engedett, döntő súlylyal birt és mindenféle példaadással szolgált.

Tamásiban a következő egyezség történt. 1. Tizenegyed helyett tized. 2. Ötven kilogramm buzaráadás. 3. Egy robotnatnap elengedése. A belső cselédség helyzete pedig ezentul: 1. Minden cseléd ezentul 60 korona bér helyett 100-at kap. 2. A béressek feleségeinek robotmunkáit elengedik. 3. A bérjavítást a cselédek negyedévenként előlegbe kapják. 4. Vasár és ünnepnap minden munka szünetel. 5. A béres ingyen kap orvost és patikát. 6. A béres földadóját az uraság fizeti.

Mint ahogy e két nagy birtokon, a hol a sztrájkolók száma a legnagyobb volt, a nyugalom helyreállott, a békesség a többi földbirtokon se késett sokáig. A megállapodások körülbelül ugyanazok mint Nagy-Daád-Sári és Tamásiban.

Ha a munkások nem is kapták meg minden követelésüket, azért mégis szép eredményt értek el s az egyezséggel mindenütt úgy a munkások, valamint a munkaadók meg vannak elégedve.

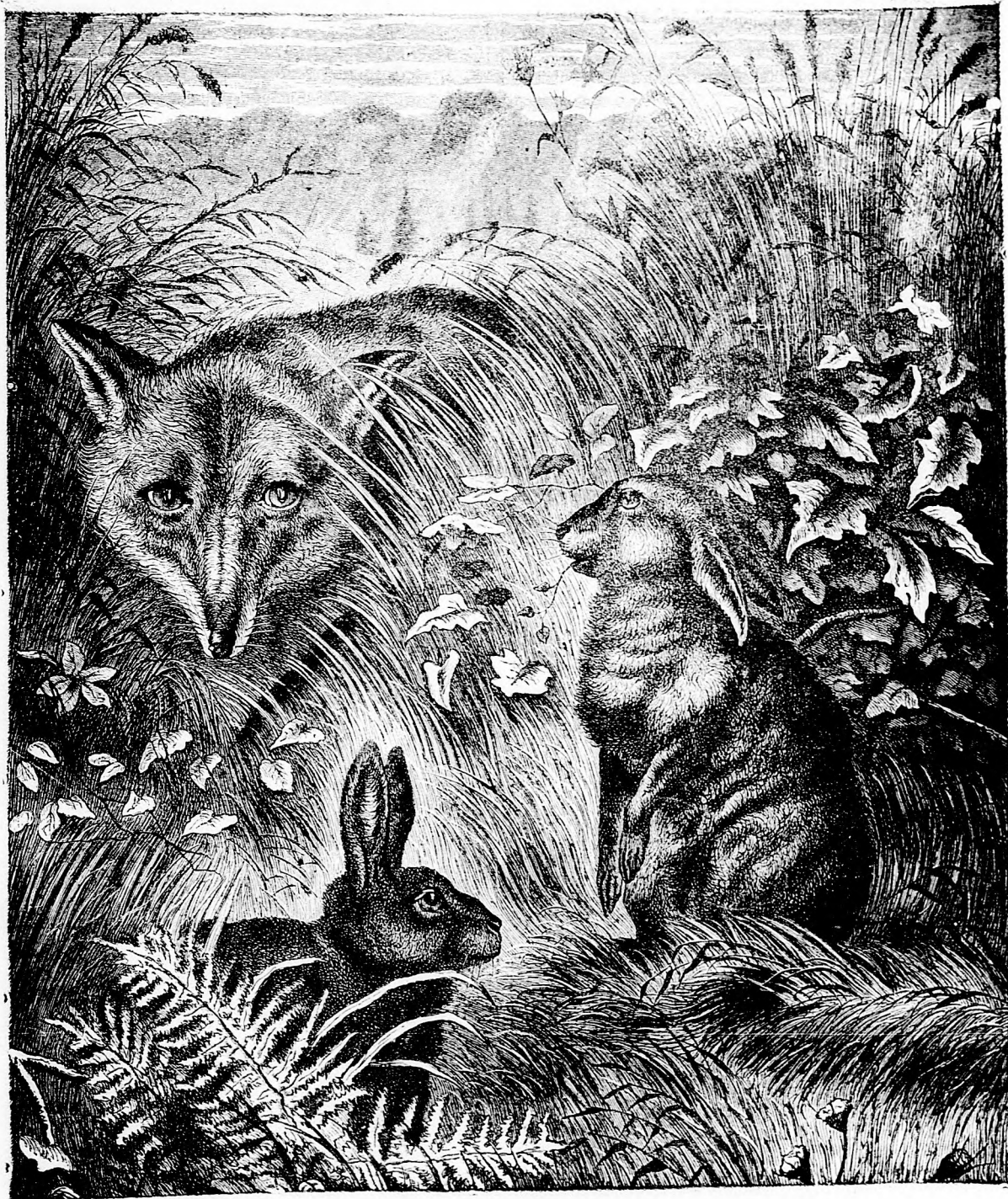
Hétfőn reggel vigan kezdődött egész Dunán tulon az aratás.

Az arató-mozgalom azonban nem ért még véget az egész országban. A Tisza mentén is ütöttek ki sztrájkok, mert az aratók ott is követelik helyzetük javítását. Remélhető azonban, hogy a méltányos egyezség itt is létrejön hamarosan.

A király nyaralása. A világ egy uralkodójának sincsen oly gyönyörű, kies fekvésű nyári rezidenciája mint a milyen Gödöllő, a mely a magyar király tulajdonát képezi. Fájdalom azonban, a gödöllői kastély csak ritkán ad szállást királyunknak, a terjedelmes sétány elhagyott, a dus vadast nem keresi fel senki . . . Most újra itt a nyár. Gödöllő újra várta, várta koronás gazdáját, de megint hiába várta. Pedig hát a 67-es törvény azt mondja, hogy I. Ferencz József király minden év felét Magyarországon töltsse; de ez is olyan mint a többi szabadelvüparti alkotás: senki se gondol vele, hogy be is tartassék. A nyár beköszönésével a király nyaralni megy, hős helyre vonul. Hová? Gödöllőre? Szó sincs róla. Dehogy is jön a magyar király a magyarok közé. Jobban érzi magát svábjai között s ennél fogva Ischlben tölti a nyarat.

József királyi herceg szobra. Budapest székesfőváros tanácsa elhatározta, hogy felszólítja az egész országot adakozásra, a mely összegből aztán az elhunyt népszerű József királyi hercegnek szobrot emelnének. A szobrot valószínűleg a Margitszigeten fogják fölállítani.

Teplitz-Schönauból jön hír. Ez a cseléd Rernes Anna, a ki most nyolcvanhárom esztendő és már *hetvenegy esztendeje szolgál* egy helyen Hönig Vendel niklaszbergi bőrgyáros házábanál. Tizenkét esztendő korában, mint pesztonka, került a házhoz, azóta gazdasszony lett belőle és még ma is elvégzi a dolgát pontosan és hűségesen.

A leselkedő róka.

Uj honvéd emlék. A szabadságharcban elesett honvédek emlékére Désaknán szép szobrot emeltek, melyet kegyeletes ünnepséggel július 2-án lepleztek le.

A legrégebb cseléd. Hosszu és hűséges szolgálat dolgában első helyen áll az az öreg cseléd, a kiról most

Az Isten hatalma. Junius 20-án nagy zivatar vonult végig Aszódon. A vasuti állomás és a javítóintézet kertjének egy részét teljesen elborította a víz. Ez alkalommal történt, hogy egy Hettmann nevű luteránus ember a kapuja előtt állva, az átellenes ház gazdájával beszélgetett

s a menydörgés fölött gunyolódva, undok, káromló szavakkal bántalmazta a jó Istent, Helyke pöffeszkedésében mellére mutatott és büszkén gunyolta a jó Istent, hogy odaüssön, hogy odaüssön, ha van neki hatalma. Még ki sem mondotta e gyalázatos szavakat, már is holtan rogyott össze, mert villámcsapás érte. Ezt a valóságos történetet számos szem és fültanu akár esküvel is bizonyítja. A városban különben senki sem sajnálja a villámsujtottat, mert dologkerülő, henye és gonosz ember volt. Megismerte a jó Isten hatalmát a zengő zivatarban, a melyet megvetett a mosolygó napsugárban.

Embrevő cigányok. Hajmeresztő eset történt Jászberényben. A csendőrség husz cigányt fogott el. Már régen hire járt, hogy a hol ezek megfordultak ott sok gyermek vész el. Azt hitték eleinte, hogy a cigányok ellopják a gyermekeket koldulás céljaira. Csakhogy hiába nyomoztak, soha sem találtak náluk gyermekeket. Most aztán kiderült, hogy hová lettek a gyermekek. A vizsgálat kiderítette, hogy a vajda *megölette és megetette*. A hihetetlennek látszó esetet megerősíti a csendőrségnek az a jelentése, hogy a karaván elfogatásakor a kocsiiban *egy fölaprított gyermektestet találtak*. A cigányok vallották, hogy a vajda *tizennyolcz gyermeket evett meg*. A karaván Erdélyből vetődött oda és bünei nagyobb részét ott követte el. A csendőrség vissza tolonczoltatja a cigányokat erős fődőzet alatt és vizsgálatot indít meg.

Zarándoklat Nagy-Mária-Czellbe. Folyó évi augusztus 16-án a budapesti belvárosi Szt. Ferenczrendi templomból Mészáros Kálmán Szt. Ferenczrendi és Guba Pál Kegyesrendi áldozárok lelki vezetése mellett Nagy-Mária-Czell kegyhelyre (Felső-Steyerben) bucsujárás indul, mely Budapestről Bécsig hajóval, Bécstől különvonattal Lilienfeldig és onnan társas-kocsin Anna- és Józsefhegyen át Nagy-Mária-Czellben megy.

Menetjegyek a budapesti Szt. Ferenczrendiek templomának sekrestyéjébe válthatók, a hol részletes utiterv és egyéb felvilágosítás is kapható. A vidéki résztvevők pedig a bucsujárat lelki vezetőjénél Mészáros Kálmán atyánál Esztergomban is jelentkezhetnek. Legkésőbb augusztus 13-ikáig, pénzküldéssel. Ár: Budapestről Nagy-Mária-Czelle és vissza I. osztály: 14 frt. II. osztály: 11 frt 20 kr. III. osztály: 7 frt 20 kr. A Budapest-Bécs közti összes hajóállomásokon lehet csatlakozni olcsóbb árak mellett. Kik Lilienfeldtől Nagy-Mária-Czellig és vissza Kernhofig társaskocsit óhajtanak igénybe venni 5 frtot, azok pedig kik közönséges kocsit akarnak 3 frt 50 kr fizetnek külön.

A bucsumenet rendezésével Szlávik Mihály és Hollerbach Konrád lettek megbízva. A zarándokok aug. 20. és 21-ikét töltik a kegyhegyen. Visszaérkeznek 24-én este.

Fiatal kovácssegéd felvétetik állandó munkára. Valamint egy erős növésű fiu kovácstanoncznak fogadtatik. Czim: Resch Károly uradalmi gépész Sóskut (Fehér-m.)

Viszketegséggel párosult bőrbajok ellen csak egy doboz valódi „*Erenyi-Ichtiol-Salicill*“ vegyen 3 koronáért. Készíti Erenyi Béla „Diana“ gyógytára, Budapest, Károly-körút 5. sz.

Égéség a családban. Örvedetes tény, hogy a közönség mind inkább figyelembe veszi azokat az óvásokat, melyeket a legtekintélyesebb orvosok az alkohol, s általában az idegizgató italok ellen emelnek. Utóbbiakhoz tudvalevőleg a bakkávé is tartozik, melyre felserdülő ifjuságunkat szoktatni nem volna szabad. Az utolsó évtizedben egy bizonyos szokásváltozás is ment végbe, melyet a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé feltűnése idézett elő. Ez a kávé a Kathreiner-féle különleges előállítási módszere révén a bakkávé ízét és zamatját bírja, mely izelöny, a legideálisabb módon egyesítve a maláta annyira értékes egészségi tulajdonságaival, a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé tizenöt év óta a legkedveltebb kávéitallá emelte. Biztosítandó azonban ennek az egészség előmozdító családi kávénak előnyeit, figyelmeztetik, hogy a valódi Kath-

reiner-féle Kneipp-maláta kávé csakis a „Kathreiner“ névvel és Kneipp páter arczképe védjeggyel ellátott csomagokban árusítatik. Minden utánzat, melyet gyakran nyitva mérlegelnek nem egyéb mint egyszerűen égetett árpa vagy pláne piritott rozs, mely iz tekintetében sohasem elégítheti ki azokat a kívánalmakat, melyeket egy kávépótló szertől méltán megkövetelhetünk.

Viszonteladóknak, kik legalább 12 példányt vesznek *készpénzért* a mi imakönyvünkből, (mely Pádai szent Antal tiszteletére van szerkesztve, de magában foglalja az összes köz- és magán ajtatosságra való katolikus imákat és énekeket), igen magas kedvezményt vagyunk hajlandók adni és a postabért is mi fizetjük, kivéve az utánvételt. *Pázmáneum* irodalmi vállalat, Budapest, VIII., Sándor-utca 36.

A vetés állapota.

Szerdán jelent meg a földmívelési miniszter hivatalos vetésjelentése, a melynek részletes adatait közöljük. A jelentés a július 1-ig terjedő időre vonatkozik és nagyjában elég kedvező. A multkori kimutatásnál nem jobb. A jelentés főlemli, hogy a meleg idő július elseje óta kárt okozott, különösen a buzában, de nem annyira a mennyiségnek, mint inkább csak a minőségnek ártott. A többi gabonanemű is elég jó termést ígér. A július elseje óta érkezett tudósításokat a mostani jelentés tartalmazza és így az adatokat csak főntartással közli. A hüvelyes vetemény, a dohány, a cukorrépa jól fejlődött és ha kedvez ezentul is az idő, elég jól fog fizetni. A rét és a legelő állapota igen jó, a mesterséges takarmány kielégítő termést ígér. A szőlőt elemi csapások megdézsmálták, de a várható termés kielégítőnek mutatkozik. A gyümölcstermés eredménye változó.

Június második felében különösen az ország középső részében, továbbá keleten és yugatidél felében a sok eső miatt a csapadék má jófomán tulságosan bő volt. E miatt a vetés nagyon sok helyen megdőlt és részben károsodott. Néhol azonban ezuttal is akadnak olyan területek, a hol az eső nem volt elég és szárazság miatt panaszkodnak. Még pedig az ország északnyugati részében, a Duna jobb- és balpartjának egy-egy részén, ezenfölül még főképp Csanád vármegye Makó tájékán, Temes vármegye Versecz környékén és végül Háromszék és Brassó vidékén. Panaszra adott okot az utóbbi napokban hirtelen beállott hőség és szárazság, a melynek káros hatása az ország nagy részében már is nyilvánulni kezd és pedig különösen a gabona rohamos és néhol kényszer-érésében.

A magszorulás nagyon sok helyen beállott és valószínűleg csökkenteni fogja az átlagot. Hozzájárult az ország több helyén tapasztalt kár fokozásához a rozsdá is, a mely már nem csupán a buza levelét és szárát támadta meg, hanem egyes helyeken a kalászt és a szemet is, különösen a megdőlt vetésben. Az üszög is sok helyen föllépett és kárára van a termésnek. A sok felhős szakadás és a duzzadt patak is igen sok kárt okozott, mert, különösen a lekaszált és többnyire renden fekvő takarmányt beiszapolta és tönkretette. A kitünő szénatermés tehát a sok esőtől szintén szenvedett minőségében, bár az egész országban még mindig kielégítő a szalastakarmány-termés.

A kapásnövényekre és általában a késői veteményekre a gyakori eső jó hatással volt és kevés kivétellel kielégítően és jól gyarapodnak. Baj, hogy a munkatorlódással az utómegmívelés, kapálás, alkalmasint fönnakad.

A szőlő virágzásának nem volt a legkedvezőbb ideje és így nincs valami nagy termésre remény. A gyümölcs is folyton kevesbedik, hull és így még kisebb termésre van remény, mint hetekkel ezelőtt.

Az aratás nagy erővel halad; nehezebben folyik a munka a megdült vetésekben, a melyekben a kvalitás is gyengébbnek ígérkezik. A szalma tulnyomó részben a megdült vetésekben is nagyobbára egészséges és elég nagy, a kalász is nagy ugyan, de a rozsdá és hőség hibássá tette. Az álló vetésben a rozsdá kevesebb kárt okozott, de a hőség sem nyomhatta le annyira a kvalitás értékét és így ezekből a terméskilátás még mindig biztató. Általában a gazdasági tudósítók a buzatermést július 1-én, csekély kivétellel, jó közepesnek jelezték. A bevetett terület kiterjedése 6,031.546 kat. hold. Az országos átlagban remélni lehetett július 1-én körülbelül 7 métermázsát katasztrális holdanként. Ezen számítás szerint a termés összesen 42 millió métermázsát eredményezne. A múlt évi eredmény 37.3 millió métermázsá volt és így még július elsején a várható termés jóval kedvezőbb, mint az 1904-iki termés volt.

A rozsa és kétszeres érése kedvezőbb, mint a búzáé. Az előző évekhez viszonyítva kielégítő termést ígér. A rozsa szép nagy szalmát és eléggé telt kalászt ad és így a magtermés jobb lesz. A múlt évben a rozsa és kétszeres termés 11.98 millió métermázsá volt, az idén szintén jóval kielégítőbb termésre számítanak.

Az őszi árpa aratása nagyobbára meg volt, a hegyvidék kivételével, a hol még aratnak. Az eredmény többnyire csak közepes.

A tavaszi árpa szintén gyorsabban érik, mint kellene. Az aratás a sík vidéken megkezdődött. Helyenkint a sok eső és zápor miatt megdült és így a minőség különböző. Valószínű, hogy a hőség rontani fogja még a termésátlagot.

Népek és nemzetek.

Forradalom a tengeren.

Oroszországban most már teljes a fejtelenség. Azaz, hogy csak a hatalom kapkod ide-oda észnélkül, mert a forradalmárok céltudatosan dolgoznak és nagyon is tudják, mit csinálnak. Régi dolog, hogy a forradalmi eszméknek a katonaság közt is vannak hívei, mert többször fordult elő, hogy a kivezényelt katonák nem akarták a népre lőni, de hogy a katonaság maga is forradalmat csinál: az csak most fordult elő először. A fellázadt katonák haditengerészek és esetük a következő:

Prosországnak a Fekete-tengeren is van hadi flottája, melyet leginkább parti védelemre használnak. Ez a

flotta Szebasztopolban állomásozik s az egyes kiküldött hajók be-bejárják a kikötővárosokat. A múlt héten a Knyaz Potemkin nevű páncélos hadihajót hétszázötven matrózával és tisztjeivel Odeszsa tengerparti városba küldték. A matrózok közt megvolt az elégedetlenség, mert embertelenül bántak velük s különösen az élelmük volt nagyon rossz. Meg is bízták egyik pajtásukat, hogy mindnyájuk nevében panaszt tegyen e miatt a kapitánynál. A kegyetlen kapitány azonban a panaszkodót szó nélkül lelőtte. Ezt a durvaságot a matrózok nem tűrték szóltanul. A kapitányt megölték, a tiszteket megkötözték és elzárták, a hajót pedig maguk vezényelték. Az orosz lobogó helyett a vörös zászlót vonták fel a hajó árbócára, Odeszszába érve partra szállították holt pajtásukat s katonai ünnepséggel temették el. A hatóság nem mert őköt bántani, mert féltek, hogy ebben az esetben a hajón levő matrózok bombázni találják a várost. A fellázadt hajótól a város lakosai sem a szemet, sem az élelmet nem merték megtagadni.

A városi munkások bátorságot kaptak a Knyaz Potemkin matrózaitól és ők is forradalomba törtek ki. Sok gyárat, állami épületet és bankot romboltak le. Az ellenük küldött katonaság nem bírt velük. A matrózok látva a városi munkások veszedelmét, segítettek nekik, még pedig úgy, hogy ágyuikkal tönkretették a kozákcsoapatokat. Ezzel azonban nem elégedtek meg, hanem egy egész éjen át szakadatlanul bombázták a várost. A város legnagyobb része romokban hever, az épületek tüzet fogtak s még ma is ének egész városrészek

A lázadás hírére a megijedt császár Kriger tengernagy parancsnoksága alatt az egész feketetengeri flottát küldte a Knyaz Potemkin leigázására; a kísérlet hiába való volt. A Potemkin nyugodtan várta be a flottát és a lázadó matrózok jelekkel arra biztatták a többi hajókon levő társaikat, hogy lázadjanak ők is fel. A felszólításnak lett is foganatja, a Podjedonoszev páncélos és egy torpedó hajó azonnal követték a példát, megkötözték tisztjeiket s az orosz lobogót bevonták. Kriger látta, hogy valamennyi hajó legénysége hajlandó erre, jobbnak látta tehát a Potemkint meg nem támadni s visszamenni Szebasztopolba.

A potemkin pedig, miután egy angol gőzöstől elvette az egész szénrakományt, szombat este elhagyta Odeszát. Utját Románia felé vette és vasárnap már Konstanca román város kikötőjében vetett horgonyt. Oroszország kérte ugyan Romániát, hogy az tartóztassa le a Potemkin matrózait, de ezt a román hatóságok nem merték megtenni, hanem távozásra szolgáltatták fel a hajót. A hajó élelmet és szemet vett fel s aztán Törökország felé vette útját.

Iső magyar hangszergyár
villamos erőre berendezve

Stowasser J.

Cs. és kir. udvari hangszergyár,
a cs. és kir. közös és a m. kir. hon-
véd. hadsereg. egyedül. szállítója

BUDAPEST, II. ker.,
Lánczhíd-utca 5. szám.

• Első kézből legjobban vásárol •

Legnagyobb választék az
összes hangszerekben.

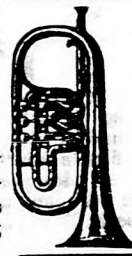
hegedűk, gordonkák, bőgők,
fuvolák, trombiták, czimbal-
mok, saját találmányu táro-
gatók 30 forint-tól fölfelé.

Harmonikák legjobban elpusz-
títhatatlan hang-
gokkal, különlegesség acélhangu
zenekari harmonikákban saját
mintáink.

Teljes zenekar * felszerelése *

előnyös feltételek mellett
a legjutányosabb árban
szállítatik.

Képes árjegyzék a) hangszerekről, b) harmonikákról, ugyszin-
ren harmóniumokról ingyen és
bérmentve; csak megnevezendő
miféle hangszerről kívánatik.

Oroszországból olyan hírek jönnek, hogy számos kikötőben lázadtak fel a hadihajók s hogy lehetetlen legázni őket.

A csár fél s azon gondolkozik, hogy valamely külföldi államtól kér segítséget saját népe ellen.

Mindezek csak azt mutatják, hogy az orosz zsarnokság fölött már megkondult a harang s hogy a nép szabadságának napja már ott is felkelőben van.

Utközben azonban meggondolta a Potemkin a dolgot és nem folytatta utját egyenesen Törökország felé. Valójában senki sem tudja bizonyosan, hogy jelenleg a Fekete-tenger melyik részén bolyong a lázadó hajó. Az az egykétségtelen, hogy élelem és szén már nagyon kevés van rajta. Ez pedig nagy baj. Különösen a szén hiánya válhatik majd veszélyessé a matrózokra nézve. Szén nélkül nem tudnak mozdulni s a hajó vesztetelni lesz kénytelen. Így pedig az üldözésre kiküldött csatahajók nagyon könnyen ártalmatlanná tehetik a Potemkint.

Odesszából kedden egy torpedó-hajó indult el, melyen csupa tengerész tiszts volt. Az a feladatuk, hogy a Potemkint felkeressék és elsüllyesszék. Kétséges azonban, vajjon sikerül-e majd ez nekik.

Odesszában még most sem állt teljesen helyre a rend s az emberek egyre csak a Potemkin esetéről beszélnek. Többek között említik a következő jelenetet is:

Mikor Kriger hajórajja körülzárva tartotta a Potemkint, Kriger jeladással ezt kérdezte:

— Miért nem szalutáltok?

A Potemkin erre még feleletet sem adott.

Kriger azonban újra kérdést intézett hozzájuk s közte és a Potemkin között jelek által a következő beszélgetés folyt le:

— Adjátok meg magatokat!

— Kinek adjuk meg magunkat?

— A csárnak.

— Melyik csárnak?

— II. Miklós csárnak.

— Mi nem ismerünk semmiféle csárt.

Ezzel véget ért a beszélgetés.

Mikor a mult szombaton a Potemkin Konstanczába indult, a következő felszólítást intézte a többi hajók legénységéhez:

— Mi, a Potemkin legénysége, hozzátok fordulunk, katonák és matrózok azzal a fölhívással, hogy hozzánk csatlakozzatok. Igyekeztek velünk együtt a szabadságot visszaszerezni! Mi már megszereztük szabadságunkat, a melytől tisztjeink megfosztottak bennünket. Amely hajó nem csatlakozik hozzánk, azt ellenségünknek nyilvánítjuk és hadat üzenünk neki. Hogy ha a hatóság tovább is vonakodik feltételei ket teljesíteni, arra kérjük Odessza összes békés polgárait, hogy hagyják el a várost, melyet el akarunk pusztítani. Eljen soká a szabadság! Vesszen a zsarnokság!

Hadikárpótlás.

Most, a mikor ugyyszólván küszöbön áll a kelet-ázsiai háboru befejezése, sűrűn esik szó arról, hogy Oroszország minő hadikárpótlást fizessen Japánnak. A japánok 300 millió koronát követelnek költségeik és káruk megtérítése fejében a csártól. A mióta a világon megvolt az első háboru, azóta a levert fél mindig kárpótlást volt kénytelen fizetni a győztesnek. A történelemből láthatjuk, hogy a hadikárpótlás megállapítása körül a győztes fél nagylelkűsége, a háboru tartama és a levert nép vagyoni állapota mindig nagy szerepet játszottak. 390-ben Brennus galliai vezér elfoglalta Rómát és hadisarcz fejében mázsaszámra követelte az aranyakat. Mikor a mérleg azt mutatta, hogy már elegendő aranyat tettek rá, akkor Brennus még nehéz kardját is odadobta a sulyokra, hogy még több aranyat kelljen fölrakni. A rómaiak panaszkodtak ez igazságtalanság miatt, de Brennus durván felelte: „Jaj a legyőzötteknek!” Felsorolhatnánk számos példát, mert hiszen tömérdek háboru volt eddig a világon, de minthogy nincs elegendő helyünk, csak a mult század nevezetesebb hadi kárpótlásait említjük fel. Nagy Napoleon utolsó hadjáratával rengeteg kárt okozott az angoloknak s azért, miután Waterlónál leverték, Franciaország 67 millió koronát volt kénytelen fizetni Angliának. Az 1870—71-iki német-francia háboru után Franciaország 4800 millió korona hadikárpótlást adott Németországnak. Ez olyan végtelen sok pénz, hogy két esztendeig folytonosan vitték a vonatok az aranyat Párisból Berlinbe. Az oroszok 1878-ban leverték Törökországot s 768 milliónyi hadisarczot követeltek a szultántól. A szegény török birodalom még máig se tudta ezt az összeget teljesen megfizetni. Kina 1894-ben 200 millió táelt (624 millió koronát) fizetett a győztes japánoknak. Az 1897-iki török-görög háboru befejeztével a törökök nagy hadisarczot szerettek volna kicsikarni, de ennek a többi európai hatalom ellent mondott s a megegyezés úgy jött létre, hogy Görögország, tekintettel mostani kedvezőtlen gazdasági viszonyaira, mindössze csak 96 millió koronát fizessen.

A norvég válság.

Norvégia bátor lépése mégis célhoz fog vezetni Se Svédország, se a tróntól megfosztott Oszkár király nem mernek erőszakhoz nyulni, hogy a régi viszonyt helyreállítsák. A svéd országgyűlés most tanácskozik Stockholmban a teendők fölött. Kimondták, hogy beleegyeznek Norvégia függetlenségébe, sőt közös érdekeik megvédésére szövetségre is lépnek vele. A svédek szívesen mennek bele, hogy a helyzet békésen tisztázódjék, mert ők is belátják, hogy az eddigi állapot tarthatatlan volt. A norvég képviselők valószínűleg Oszkár király második fiát fogják királyukká választani, a ki körülbelül az ősszel vonul be Krisztiániába.

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Ké-
post, V., Géza-utca 2 (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főzölja azonban, hogy a
közép- és kisbirtokoson segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után,
az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden
a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek.
Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár rész-
ben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4½%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4½%-os
kölcsönök egyik módoszata minden levonás nélkül készpénzben fizettethetők ki. A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon biz-
alommal az intézethez, mely egyszerű levélre bármikor szívesen ad fölhitelgyűlést.

Mai képünk.

A leselkedő róka. Jó dolog a nyulpecsenye, kivált ilyenkor, nyár elején. A fiatal nyul husa izletes és finom. Tudják ezt nemcsak a vadászok, de tudja a róka is. Nagy inyencz ő kelme s a liba, a kacsa meg csirke után olykor megkivánja a nyulat is.

Erzekeny szimatjával a vörös színű vén tolvaj nagyon hamar rátalál a nyultanyára. Lassan, nesztelenül odalopózik s csendesen megáll. Egy lépésre sincs a vaczoktól, de a nyulak még sem veszik észre, annyira nyugodtan viselkedik. Látni se látják, mert oly ravaszul huzódik meg a cserje mögé, hogy az őt teljesen eltakarja, ő pedig kényelmesen szemmel tarthatja kiszemelt prédáját.

Igy leselkedik a zsákmány biztos tudatában. Órákig is eláll teljes mozdulatlanságban. Hanem mikor aztán valamely tapasztalatlan, kíváncsi nyulfiók gyanutlanul kimerészkedik a fészekből, azzal nagyon gyorsan végez. Egy pillanat alatt ráveti magát mit sem sejtő áldozatára, éles karmaival erősen meg ragadja, hegyes fogaival átharapja nyakát, aztán pedig sebes rohanással hazaviszi prédáját.

Igy pusztul el évente ezer meg ezer nyul. A védekezés lehetetlen, mert a támadás váratlanul jön. Különben is ki van zárva, hogy a gyöngye nyul sikerrel kelhetne harcra a tulerős rókával.

MAGYAR GAZDA.

Peng a kasza . . .

Peng a kasza, peng a sarló,
Aratnak,

Vigan szól a nótája a
Magyarnak.

Csattogtatja, mint a dalos kis madár,
Mikor párja, után ágról-ágra száll.

Virágai a dalok a
Kebelnek,

Kihalt szívbe új életet
Lehelnek.

A magyar dal eleget volt szomorú:
Hadd legyen a legszebb virágkoszoru!

Zeng az ének, pacsirtái
Se szebben;

Hő imaként száll a mezőn,
Berekben.

Imádkozom . . . Add, édes, jó Istenem,
A magyarnak dala mindig vig legyen!

Porse Vilmos.

Az építési törmelék (sóder) haszna a kertben.

Mire is lehetne használni azt a sok törmelék (sudert), a mi házak építésénél összegyűl? Ezt fogja magában kérdezni sok olvasó, a mikor ezt a czimet elolvassa. Eddig ki szokták hányni az utca közepére tölteléknek, mert mindenki azt hiszi, hogy régi meszet, homokot s égetett téglák darabocskáit nem lehet a kertben fölhasználni. De hogy az építési törmelék a növénye re jó hatással van, azt megláthatjuk, mihelyt egy melegházban jobban körülnézünk. Ily helyen láthatjuk, hogy a fal mentében a legkényesebb növények szépen tenyésznek, a nélkül, hogy a kertésznek valami különös gondja volna rájuk, — táplálékukat a falból és a helyiségben levő párás levegőből szerzik. Ez azt mutatja, hogy más növényeket is ültethetünk építési törmelék közé. Egy kertész pálmákat, gyöngyvirágot, rozsát, azaleát stb. ültetett építési törmelék közé és a legszebb sikereket érte el. Egyszer azon gondolkozott, hogy miképpen segíthetné elő a narancs és citrom kifejlődését, az ő kertjében nagyon satnyák voltak. Egy helyen fölkapálta a földet, finomra tört építési törmelék kevert bele s a narancsot és citromot oda ültette át. Nehány más kertész, a ki ezt végignézte, azt mondta, hogy a rosszul termő fákat tanácsosabb lenne tüzelőnek használni, mint tovább is bajlódni velök. Menyire csudálkoztak azonban a következő évben, a mikor látták, hogy a fák szépen és dusan teremnek. Kísérletek, melyeket az illető kertész külön zöldségágyakon végzett a sóderrel, szintén beváltak. Ugorka, tök és dinnye tetemes mennyiségű építési törmelékkel bir el. A termés nemcsak szebb, de több is lesz. Hüvelyes vetemények és a káposztafélék szintén nagyon szeretik. Az építési törmelék nemcsak azért hasznos, mert a talajt lazítja, hanem azért is, mert a méz kitűnő táplálék. Gyümölcsfáknál két harmad földhöz egy harmad sódert tehetünk. Régi építési törmelék a zöldség téli betakarására is használhatunk, mert távol tartja a hideget. Ügyelni legfeljebb csak arra kell, hogy a törmelék ne származzék valami tulságosan nedves falból, mely tele volt penészgombával.

Figyelmeztetés aratáskor.

A kereskedelmi miniszter fölszólítja a gazdákat, hogy a buzakaszteket saját érdekükben a vasuti pályatesttől 95 méter távolságra rakják. Továbbá arra is figyelmezteti őket, hogy a vasut mentén 2—3 biztosító barázdát huzzanak. A ki ezeket a rendelkezéseket meg nem tartja, annak a vasut által okozott kárt meg nem fizeti a vasut. A ki pedig ezen rendelkezéseket nem tudja betartani, annak muszáj a terményeit azonnal elhordani.

**Kérünk czimeket, a hová mutatványszámot
érdemes küldeni.**

A legkedveltebb és legelterjedtebb katolikus hitbuzgalmi folyóirat ma a

„Páduai Szent Antal Lapja.“

VII. évfolyam. Megjelenik havonta kétszer 16 oldalon, számos képpel. Előfizetési ára egész évre csak **4 korona**. Kiadóhivatala Budapest, VIII., Főherczeg Sándor-utca 36. sz. Tessék mutatványszámot kérni. Német nyelven: „**SANCT ANTONIUS BLÄTTER**“; tót nyelven: „**LISTY SVĀTEHO ANTONA**“ megjelennek havonta egyszer. Árunk 1 évre csak **2 korona**.

JÓ KÖNYVEK.

„Baromfitenyésztés“ czimen Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő 280 lapra terjedő s 115 képpel ellátott könyvet irt, melyben megtanítja a gazdákat a helyes barnomfitenyésztés minden fogására. Ez a szakmunka a tanulni vágyó tenyésztőknek mindenben pontos utmutatást nyújt. A könyv ára 3 kor. 20 fillér. Megrendelhető a szezonél: Rákosliget V. 3.

Közgazdaság.

Budapesti piaci árak. Liszt. Nullás 27.00, egyes 26.20 — kettes 25.40 — hármás 24.60, — négyes 23.80, — ötös 23.00. — hatos 21.00, — hetes 18.00, — nyolczas 13.60

Vásárcsarnok árai. Élő baromfi: sütni való csirke 1.60—2.60. tyuk 2.80—3.60; — köpült vaj 140—160, édes turó 26—40, juhturó 120—140, tojás 1 láda 1440 drb) 74—75. korona. Burgonya sárga 10.00—12.00 kor., rózsa 8.00—8.40 kor. Fejes káposzta darab 20—24 korona.

Árpa: 12.80 **Rozs:** 13.30 **Zab:** 12.20 **Tengeri:** belföldi 15.45 Az árak változtak.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: tiszavidéki 16.80 fejmegyei 16.60 pestvidéki 16.60 bánági 16.30 bácskai 16.55. A mult hét óta az árak változtak.

Vetőmag. Vöröshere 120—140 kor., luczerna 98—106 kor., muhar 26—28, téli borsó 10—12, téli búkköny 18.00—20.00, kor., baltaczim 71—76 korona.

Szerkesztői üzenetek.

Kökény. Pártos. A folyó évi első félévre szól. — Sz. I. Kám. A gyűjtésért fogadjuk köszönetüket. — G. J. Szécsénykut. 16 kor. megjött. — D. J. Nagy-Salló. Egész évre rendben. — M. J. Berencs. A küldött 2 koronát az idei második félévre számítottuk. — J. M. Kacsota. Egész az év végéig rendben. — G. I. Érendrád. Nem tudjuk, hogy ki örökölte a kérdéses birtokot. — T. I. Gesztely. A két kor. meg érkezett, Sz. J. Ebergény. A folyó év egészen ki van fizetve. — Sz. J. Vép ujjmájor. II. félév is rendben. — B. J. Hejze. Mihelyt újat nyomatunk, hibátlan lesz a keresztneve. — R. K. Sósikut. Egyszeri közlés díja egy korona. — Joó. J. Amerika. Egyszer már megüzentük, hogy Amerikába évi 7 koronáért küldjük a lapot. A címváltozást bejegyeztük. — R. A. Tasnád. Rendben van az az év végéig. — T. I. Kisasszonyfa. Küldött 2 kor. a második félévre szól. D. L. Szászesór. 1. Apponyi Albert gróf jelenleg Eberhardon (Pozsonymegyében) lakik. 2. A válás lehetséges. 3. Szolgabírósnál. — T. K. J. A vers jönni fog. Nem veti el incognitoját? — P. J. Mártonhely. Folyó év végig fizetve van. — P. J. Esztergály. Küldött 2 kor. a II. félévre szól.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR tbbet ér, mint a világ minden szobeszéde a tartózkodásról, mert csodálatosa ellenszenvessé teszi az iszákosságot a szeszes ital. A COZA oly eszedesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a székelyen és becsstelen-ségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Termédek fiatalabert a jó utra és szerencséséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

Képviseleink, kik szerünket raktáron tartják és kik bárkinek díjmentesen egy könyvet adnak a következők: Bayer Antal, Andrássy-ut 81.; Braun Lajos, VII. Almássy-tér 7.; Léderer Ignác, V. Marokkói-u. 2. és Török József, VI. Király-utca 12. gyógyszerés urak és Egger-Nádor-gyógyszertára VI. Váci-körút.

Minden kérdést, próbát és könyvet illetőleg Budapesten kivü lakók egyenesen Londonba intézzék.

INGYEN PRÓBA 255. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fill. levelezőlaponk 10 fillérré bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE
(Dept. 627),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Sz. Antal tiszteletére

kiadóhivatalunkban kaphatók:

alkalmas ajándéktárgyak.

Szent Antal Toulonban és a szegények kenyere.

Epületes érdekes olvasókönyv. Irta Buday Aladár. Hat szép képpel, vászonkötésben, aranyozással.

Ára 2 korona.

Nyolcz zsolttár.

Páduai Szent Antalhoz és könyörgések, képpel.

Ára 10 fillér.

Szent Antal képe a kisdeddél.

Finom kórajz. Fliesz Rezsőtől. 50×66 cm.

Ára 1 korona 60 fillér.

A huszadik század csodája

a Hübner Páduai Szent Antal balzsamának győgyereje.

TÖRV. VÉDVE.

Egyedül kapható a feltaláló

HÜBNER JÓZSEF gyógyszerésznél
BAJA, JÓKAI-UTCZA.

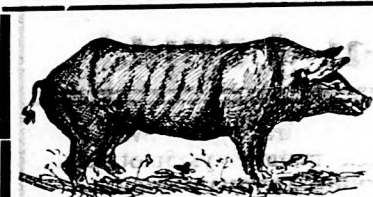
A következő betegségekben egy szenvedő se mulassza el e kitünő gyógyszer használatát. Mindenemü gyomor bajok, alhasi bántalmak, női bajok, vese- és májbajok, szívdobogás, nyavalyatörés, fejfájás és hideglelés.

4 korsó elhasznála után a teljes gyógyulás beáll!

A gyógyszer kőkorsókban van, egy korsó ára 1 korona 20 fillér, négy korsó megrendelésnél ingyen csomagolás és postaköltség. Minden korsónál a szigorú használati utasítás mellékelve van.

Hirdetések legjobb eredményel vannak a „MAGYAR NEPLAP“-ban.

Sertéspor használata előtt!

Gazdáink szives figyelmébe a legmelegebben ajánljuk az egész világon elterjedt páratlanul jó hatásának bizonyult **disznóvész elleni óv- és hizlalóport**

mely sertéseknek fellépő vést s annak továbbterjedését megátalja. Kitünő vegyi összetételénél fogva nemcsak a különféle betegségtől óvja meg a sertéseket, hanem azoknak hízását a legnagyobb mértékben előmozdítja; — mit számos ezrekre menő köszönet és hálanyilatkozatok eléggé igazolnak. Ára használati utasítással együtt: Egykilogrammos nagy csomagnak 1 kor. 90 fillér. 10 csomag megrendelésénél bérmentve küldi a

Farkas Dániel „Szent István” gyógyszerész. Somogy-Szill.

Sertéspor használata után!

Első délmagyarországi
oltárápító, szobrász és aranyozó műintézet
Temesvár Józsefváros, Bonnáz-utca (a vártól szembe)

Kitüntette a kereskedelmi miniszter által nagy díszoklevéllel és aranyéremmel.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét műtermemre, melyben készíték oltárokat, szoszkéket, keresztvárat, szentsírt és teljes templomi berendezéseket igen jutányos árban. Különösen ajánlom dombormű stánczolás képemet, melyek raktáron készletben vannak. Kőszlop fülkében erős kőmasszából polichrom festéssel 85-62 cm méretű egyenként 60 korona, kisebb képkerettel együtt 75-60 cm polichrom festéssel művésziesen kidolgozva egyenként 50 korona. Ezenkívül ajánlom dusan berendezett raktáromat, a melyben Jézus és Mária szíve, Szent Antal, István, Imre, László, Erzsébet, Vendel, Ágnes, Borbála, Katalin és a milyen szentet csak kívánunk nálam mind kapható igen jutányos árban.

Bármilyen szent szobor fából faragva és polichromozva:
 Cm. 100 110 120 140 160
 Kor. 100 120 140 160 180

Kőmasszából polichromozva:
 Cm. 100 110 120 140 150
 Kor. 72 100 110 120 145

Pontos kiszálgásért kezeskedik az intézet jó hírneve.

NAGY NEP. JÁNOS
oltárápító, szobrász és aranyozó
 Temesvár Józsefváros, Bonnáz-u. 6. sz., saját ház.

Kiadóhivatalunkban (Budapesten, VIII., Fhg Sándor-u. 36. „Pázmáneum“) tessék megrendelni a

Páduai Szent Antal imakönyvét

mely az összes katolikus köz- és magánajattosságra való, de kivált bőven szent Antal tiszteletére szolgáló imákkal és énekekkel, három szép képpel jelent meg. Ára aranyozott egész vászonkötésben 1.40 K, bőrből 240 K, párnás bőr-, plüss vagy csontdiszkötésben, aranyvágással és tokban 3.40 K. Bérnálási és ünnepi ajándéknak igen alkalmas. Gyűjtőknek 10 darabra egy jutalom példányt a legfinomabb kötésből. Viszonteladónak magas kedvezményeket adunk.

Legujabb találmányom szájpaddlás nélküli műfogak

főleglegessé teszik az inylemez használatát, a szájból kivenni nem kell és nem is lehet, a gyökerek eltávolítása főlegleges, rögtön használható úgy az evésre, mint a beszélésre, szagot vagy ízt sohasem kap, eltörhetetlen. 15 évi jótállás, vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek. Számos kitüntetés és elismerőlevél a legmagasabb körökből. Egyedüli speciálislista e szájpaddlás nélküli műfogak és fogsorok készítésében.

BARNA J. fogműterme BUDAPEST, Kerepesi-ut 26.

Íróasztalokat és könyv-szekrényeket különféle kivitelben és olcsó szabott árak mellett állandóan raktáron tart
Dudik János
 Budapesten, VI. ker., Rózsa-utca 74. szám.
 Árjegyzék 60 fillér levéljegy ellenében.

KRISTÁLY

természetes hydrocarbonatos asványvízforrás, mely szénsavval telítetik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzést a Szt. Lukácsfürdő Kút-vállalatától Budán.
 St. Louis 1904: Grand Prix.

KRISTÁLY

Egyedül valódi THIERRY-féle balzsam,

Ez a balzsam belső és külső használatra való. — Tulajdonságai: Hatásában utó nem ert orvososság, a tudó és a mell minden betegsége ellen, enyhíti a hurutot és csillapítja a köpést, megszünteti a fájdalom köhögést és meg a megrogzított efafta bajokat is meggyógyítja. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és minden torokbaj stb. esetében. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Megleppő gyorsan meggyógyítja a máj, a gyomor és a belek minden betegségeit, különösen gyomorgörccsöt, kólikát és szaggatást a testben. 5. Megszünteti a fájdalmat és meggyógyítja az aranyeret és hámorrhoidát. 6. Mint enyhe hashajtó és vertisztító működik, tisztítja a vesét, megszünteti a hypochondriát és melankóliát és erősíti az étvágyat és az emésztést. 7. Kiváló szolgálatot tesz fogfájás, odvas fog, szájbajt, és minden fog- és szájbaj esetében és megszünteti a felbőgést, a szájból és a gyomorból való kellemetlen szagot. 8. Jó szer főleg, galandfereg ellen és epilepszia, valamint nehézkör esetén. 9. Külsőleg csodálatos orvososság mindenféle seb, új és régi, forradás kanyaró, himlő, genyes folyás, bibircsok, égett seb, fagyostestreszek, kősz, ruh és kiütés, repedezett érdes kez stb. számára és megszünteti a főfajást zugást, szaggatást, közhényt, fülajást, stb. a mire nézve a részletes használati utasítás érthető förtalálgosítást ad. Olyan orvososság, a mel nek különösen influenza, kolera és más járvány esetén, mint első segítségnek, egyetlen családban sem volna szabad hiányoznia. Tehát mindig pontosan ügyelni kell a zöld védjegyre, a minő fönt látható! A oziemet így kell megírni: An die Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. 12 kis vagy 6 kettősüveget ara Franko Magyarországra. Ausztria minden postaalomására 5 korona 60 fillér. Kevesebbet, mint 12 kis vagy 6 kettősüveget nem küldünk. Csak az összeg előleges utalványozásával vagy utánvételével.

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.
 Hamisítványok és hatóságilag meg nem engedett balzsamok más védőjeggyel vételét és ismételését büntetőbírói uton üldözzük. Azokat a megrendeléseket, a melyekkel mindjárt a pénzt is utalványozzák, minden más előtt azonnal teljesítjük.
Az egyedül valódi Thierry-féle Centifolium-szívókenőcs ereje és hatása.

Ezzel a kenőccsel meggyógyítottak egy 14 év óta meglévő, gyógyíthatatlannak tartott csontszűt, sőt újabban egy 22 év óta meglévő, súlyos, rákszerű bajt.
 Megakadályozza a vermégzést, főleglegessé teszi az operációt. Valódi centifolium-szívókenőcs alkalmazását nyer: a gyermekágyas-asszonyok sebes mellnél, a tejkiválasztás megakadásánál, mellkeményedésnél, kanyaronál, mindenféle régi ba nál nyílt lábnál vagy esontnál, sebnél, dagadt lábnál, sőt esontsznál is: ütött, szurt, lőtt, vágott és zúzott sebnél: minden idegen test kihűzésára mint: üveg- és faszálka, homok, sörét, túske stb; minden daganatnál, vadhusnál, karbunkulusnál, új kinövésnél, sőt ráknál is: ujjféregnél körömdaganatnál, hólyagnál, veresre gyaloigt lábnál, minden fajta égett sebnél, megfagyott testreszeknél, a betegnek hosszú fekvés következtében való kisebese-tésénél, a nyakon való daganatnál, vérdaganatnál, a gyermekek fülfolysánál és kisebeseésnél stb. A legjobb szer rovarcsípés ellen, tyukszem ellen. — Kevesebbet, mint 2 dobozt nem küldünk: szétküldés csak az összeg előleges utalványozásával vagy utánvételével. — Ara 2 tégelynek 3 korona 60 fillér. — Minden tégelyre rá kell égetve lennie a „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada“ czégnek. — Egyedüli megrendelőhely: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.
Teljes meggyőződése arról hogy Thierry A. gyógy-szerész balzsama és Centifolium-kenőcsé pó olthatatlan szer, úgy szeres magának azonnal, ha megszerzi a házi tanácsadót, a melyben több ezer eredeti köszönő irat van. A balzsam megrendelői a könyvet ingyen kapják hozzá csomagolva és különben különös kívánatra ingyen és bérmentve. Az én egyedül valódi készítményeim hamisított és ismét-eladóit szíveskedjenek nekem megnevezni hogy büntetőbírói uton üldözhessem őket. Raktár: Budapesten, Torók József, Egger J. és Leo D. gyógyszerárjaiban, Vértess L. Lugos

„Páduai Szt. Antal cseppek“ Oly összetételű szer, mely pártatlan hatású. Gyomor-bajosok, kik állandóan gyomorkatharusban szenvednek, gyomoregésük van, felbőfőznek, továbbá szekrekedés, hányásinger, hascsikarás, vérhas, bélnyalakosodás, gyomortól eredő fejfájás kinozza, pár csepp bevétele után jobban lesz s állandó használat mellett belőle teljesen kigyógyul. Gyógyít még máj- és lép-daganatot, köhögést, szivbajt, aranyeret, nehéz lélegzést s mindenféle női bajokat. — 1 üvege 50 fillér. 5 korona előleges beküldése ellenében 12 üveget bérmentve küld az egyedüli készítő: **Czettler Gyula** gyógyszerháza Budapest-Budafok 8.

24 díjjal kitüntetett leg-tökéletesebb

benzin-petrolin motorok

szabadszeggel látható befeeszkendező készülékekkel, valamint legtisztább munkát teljesítő motoros-csöplők a legjutányosabb árban beszerezhetők

Kállay motortelepén BUDAPEST, VI. Nagymező-u. 37

jótállással 3-5 évi részletfizetésre.

A ki jó motort akar vásárolni, kérjen ezen szakértő cztégtől árjegyzéket.

CZIMBALMOK

a legujabb találmányú kitűnő zongora hangauk, dupla aczél szerkezetűek készülnek saját műhelyemben jótállás mellett. Részletfizetésre is kapható. Az **öntanulási czimbalom iskola**, a melyből mindenki megtanulhat magányosan, tanító nélkül alaposan kottából czimbalmozni, kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS oklev. czimbalomtanárnál
 Budapest, Erzsébet-körut 5. szám.

Ha ön bőrviszketegségben,

hämorrhoidás végbélfájdalmakban, sömörös excemában v. aranyérben szenved, csak

Erényi-Ichthyol-Salicylt

rendeljen. Ez egy biztos hatású, fájdalomcsillapító, erősen szárító, kellemesen hűsítő szer, mely orvosi nyilatkozatok szerint a legmakacsabb bajokat is megszünteti s a mellett mindenki bátran lefekvés előtt használhatja. Bármilyen viszketegséget és sömörös bőrbajt, a test bármely részén — arcon, fejen, kezeken, lábakon is — gyógyít.

Használható: Az arcon, kezeken, lábakon, végbél és lábközötti viszkető fájdalomknál, melyek surulódás vagy melegség által képződnek, ledörzsölődnek és kisebesednek. Egyedüli szer: kipállás, bőrhámlás, bőrrepedezés ótvár és fagyási viszketeg ellen. Teljesen ártalmatlan, orvosilag rendelt, erősen szárító, desinficiáló, fájdalomcsillapító. A hämorrhoidás végbéltüzességet lehűti, fájdalmát megszünteti, a végbéldaganatot leolvasztja és visszafejlődését gyorsítja.

Egy adag ára 3 korona utasítással.

Fulladásban, asztmában, nehéz légzésben, köhögésben és hurutos bántalmakban szenvedők teljesen megszabadulhatnak bajuktól a legújabb kipróbált „Diana Asztma-thea“ használatát után. — Postai utánvétellel 2 dobozban szállítható utasítással 3 koronáért. Hatás biztos.

Erényi Béla Diana-gyógyszertára

BUDAPEST, Károly-körút. 5. szám.

Diszkrét szállítás forduló postával utánvétellel.

M. kir. szabadalom és védjegyek által védve.

PURGO

Egészsége érdekében

figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy székrekedés (dugulás) esetén a legenyhébb hatású czukorkaizü kítő hashajtó, a dr. Vámosy egyetemi m. tanár által felfedezett és m. kir. szabadalom által védett és védjegyzett „PURGO“, a mely nemcsak felnőtteknek, de gyermekeknek, sőt csecsemőknek is adható kítő eredménnyel. Bizonyítják ezt ugy Magyarország, mint a külföld legelőkelőbb egyetemi tanárai, kik közül felemlíthetjük Prof. dr. Biedert titkos tanácsost, Prof. dr. Kohts strassburgi, Prof. dr. Novak drezdai, Prof. dr. Tunnicliffe londoni stb. stb. világhírű egyet. tanárokat. Nagy kítőtetés érte e zseniális magyar találmányt akkor, a midőn a „PURGOT“

Ő szentsége XIII. LEÓ PÁPA

vatikáni gyógytárába már többször rendelték.

1 doboz ára 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban és a gyárosnál: „ANGYAL“ gyógytár az egyetemi klinikának gyógyszerészeltője

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 39/b.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég

Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keverékeket tartalmaz.

SCHICHT-SZAPPAN

(„Szarvas-“ vagy „Kulcs“-szappan)

legjobb és használ-

latban a legolcsóbb, minden ruhánemű és mosási módszer részére.